

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЖЕРТВ НАСИЛЬСТВА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна робота”

Спеціальність І 10- Соціальна робота та консультування

.....Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26”серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціальна реабілітація жертв насильства
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	0982278480
E-mail викладача	halyna.lemko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Соціальна реабілітація жертв насильства» – складова блоку вибірових компонентів професійної підготовки здобувачів, майбутніх соціальних працівників. Дисципліна вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» на четвертому курсі, у сьомому семестрі. Головними завданнями дисципліни є навчити надавати практичні поради, як уникнути і попередити насильство, ознайомити з діяльністю служб, установ, відомств тощо, до яких мають змогу звернутися потерпілі, з стандартом надаваних послуг. Курс передбачає як теоретичні, так і практичні заняття, спрямовані на розвиток професійних навичок для ефективного вирішення соціальних проблем.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу полягає в ознайомленні студентів із особливостями явища насильства, можливостями й методами протидії йому; формуванні навичок проведення профілактичної роботи по запобіганню насильства, індивідуальної роботи з потерпілими, роботи з сім'ями потерпілих та роботи у громаді; оволодінні практичними навичками надання допомоги, реабілітації та реінтеграції потерпілих осіб. Завдання курсу: – ознайомити із поняттям «насильство» підходами до визначення явища; – дати уявлення про види насильства; – ознайомити з нормативно-правовою базою щодо соціально-педагогічної роботи з потерпілими особами; – розглянути вітчизняний та зарубіжний досвід роботи з особами, які потерпіли від насильства; сформувати навички проведення превентивної роботи, індивідуальної, групової та реабілітаційної роботи з особами, потерпілими від насилля, а також роботи з сім'ями потерпілих.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку	

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
четвертий	Соціальна робота та консультування	сьомий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам. ро б.
Тема 1. Теоретико-методологічні засади сутності насильства	2		6
Тема 2. Сутність соціальної роботи щодо різних форм насильства	2		8
Тема 3. Нормативно-правові засади попередження насильства	2	2	4
Тема 4. Сутність соціальної роботи щодо попередження фізичного насильства над дітьми в сім'ї	2	2	4
Тема 5. Соціально-психологічні аспекти сексуального насильства над дітьми	2	2	4
Тема 6. Політичне насилля: теоретичний аспект	2	2	4
Тема 7. Особливості та профілактика психологічного насилля		2	6

Тема 8. Протидія та попередження булінгу та кібербулінгу		2	6
Тема 9. Проблема мобінгу в шкільному середовищі		2	6
Тема 10. Соціально-психологічні аспекти суїцидальної поведінки		2	6
Тема 11. Насильство над людьми похилого віку		2	6
ЗАГ.: 12		18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table><tr><th rowspan="2">Рейтинговий показник</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th></tr><tr><th>Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика</th><th>Залік</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A (відмінно)</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr><tr><td>82-89</td><td>B (добре)</td><td rowspan="2">Добре</td></tr><tr><td>75-81</td><td>C (добре)</td></tr><tr><td>64-74</td><td>D (задовільно)</td><td rowspan="2">Задовільно</td></tr><tr><td>60-63</td><td>E (задовільно)</td></tr><tr><td>35-59</td><td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td><td rowspan="2">Незадовільно</td><td rowspan="2">Незараховано</td></tr><tr><td>1-34</td><td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td></tr></table>	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
	Рейтинговий показник			Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі																						
Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика		Залік																									
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																								
82-89	B (добре)	Добре																									
75-81	C (добре)																										
64-74	D (задовільно)	Задовільно																									
60-63	E (задовільно)																										
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано																								
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																										
Вимоги до письмових робіт	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isi_nuvannia_nove2.pdf Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 45 балів за семінарські заняття, 45 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси, тематика яких відповідає змісту дисципліни, на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту). Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського																										

	національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)
Семінарські заняття	Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується: - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до заліку є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, написання контрольної роботи, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи. Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orh-anizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування. Форма контролю – залік. Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність: не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань. Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем та політиці академічної доброчесності. Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).	

Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов’язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців.

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми сімейного насильства: моно-графія/ за заг. ред. Т.О.Перцевої та В.В.Огоренко. Дніпро, 2021. 188с.
2. Бандурка І. Протидія насильству над дітьми в сім'ї. Вісник Кримінологічної асоціації України: зб. наук. пр. Харків: ХНУВС, 2018. №1 (18). 208с. С.89–101. URL:https://visnikkau.webnode.com.ua/_files/200001959-16a3f17a08/1-2018%20нов%20-.pdf(дата звернення: 23.05.2023).
3. ДоукінаО.. Соціально-педагогічні та соціокуль-турні фактори насильства у багатопоколінній сім'ї. Тео-ретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:зб. наук. пр. С.228–234. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/3014/1/Dokukina.pdf>
- 5.ДубровинськаІ., Кононенко Л.. Соціальна профілактика жорстокого поводження з дітям із неблагополучних сімей: навч.-метод. посіб. Полтава: ПНПУ, 2018. 104с.
4. Запобігання та протидія домашньому насильству: Інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах. – Київ: Держ.інститут сімейної та молодіжної політики, 2018. – 32 с.
5. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В. та інші.- Київ: ФОП Нічога С.О. – 2020 – 196 с.
6. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 100 с.
7. Методичні рекомендації щодо запобігання та про-тидії насильству: лист МОН України від 18.05.2018 №1/11-5480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18> (дата звернення: 23.05.2023).
8. Профілактика деструктивної поведінки підлітків. Навч.-метод. посібник. / Журавель Т., Іванюк І., Лехолетова М., та інші. Видавництво ФОП Буря О. – Київ, 2022.- 144 с.
9. Ревть А., Гриник І. Особливості соціально-педагогічної роботи з профілактики насильства щодо дітей. Молодь і ринок №1 (168), 2019. С. 33-36
10. Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник. / Кіра Седих. – 2-ге вид., стереотип. – Київ : ВЦ «Академія», 2017.- 192 с. – (Серія «Альмаматер»).
11. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб .у 2-х ч.; Ч.1. Сучасні орієнтири та ключові технології / Кияниця З.П., Петрович Ж.В. – Київ: Обнова Компані.2017. – 256 с.
12. Спіріна Т., Нестеренко С. Соціальна профілактика насильства щодо дітей у сім'ї. Ввічливість. Humanitas, (3), 112–117. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.3.15>
13. Фуштей О. Соціальна профілактика кібербулінгу серед студентської молоді. Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. О. Бартош. Ужгород : Говерла, 2022. Вип. 1 (50). С. 294–297

**Викладач _Лемко Г.І.. доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи**